

Gaļas liellopu pārraudzības kārtība

Ministru kabineta noteikumi Nr. 514

Rīgā 2015. gada 8. septembrī (prot. Nr. 45 77. §)

*Izdoti saskaņā ar Ciltsdarba un dzīvnieku audzēšanas
likuma 12. panta pirmo daļu*

LATVIJAS
GAĻAS
LIELŪPU
AUDZĒTĀJU
ASOCIĀCIJA

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka gaļas liellopu pārraudzības kārtību.
2. Noteikumi attiecas uz **zīdītājgovīm, kuras zīda savus pēcnācējus vismaz līdz četrus mēnešu vecumam, un to pēcnācējiem, kā arī uz specializēto gaļas šķirņu vaislas buļļiem** (turpmāk – gaļas liellopi).
3. Pārraudzības gads sākas 1. janvārī un beidzas 31. decembrī.
4. Fiziska persona, kuras pārraudzībā ir attiecīgie gaļas liellopi (turpmāk – pārraugš), nodrošina pārraudzības datu iegūvi.
5. Fiziska persona, kas ir atbildīga par gaļas liellopu vērtēšanu (turpmāk – eksperts), nodrošina gaļas liellopu eksterjera lineāro vērtēšanu.
6. Gaļas liellopu ganāmpulka īpašnieks (turpmāk – ganāmpulka īpašnieks) **nodrošina visu vienam mērķim un vienā novietnē turētu gaļas liellopu pārraudzību.**

I. Vispārīgie jautājumi

7. Pārraudzības datu iegūšanai lieto šādas pārraudzības metodes:

7.1. A metodi, kad par pārraudzību atbild **pārraugs, kas ir saņēmis sertifikātu pārraudzībai** saskaņā ar normatīvajiem aktiem par tādu fizisko personu apmācību, kas veic lauksaimniecības dzīvnieku vērtēšanu, pārraudzību, mākslīgo apsēklošanu, olšūnu un embriju transplantāciju;

7.2. B metodi, kad par pārraudzību atbild **pārraugs, kas ir saņēmis apliecību pārraudzībai vienā ganāmpulkā** saskaņā ar normatīvajiem aktiem par tādu fizisko personu apmācību, kas veic lauksaimniecības dzīvnieku vērtēšanu, pārraudzību, mākslīgo apsēklošanu, olšūnu un embriju transplantāciju.

I. Vispārīgie jautājumi

8. Pārraudzības datus reģistrē Lauksaimniecības datu centra (turpmāk – datu centrs) tīmekļvietnē esošajā ciltsdarba un pārraudzības informācijas datubāzē (turpmāk – datubāze). Datubāze ietilpst datu centra pārziņā esošajā valsts informācijas sistēmā "Lauksaimniecības datu centra informācijas sistēma".
9. Valsts reģionālās attīstības aģentūras pārziņā esošā informācijas tehnoloģiju rīku vienotā valsts informācijas sistēmas **datu centra (LDC)** datubāze ir pieejama, autentificējoties šādiem lietotājiem:
  - 9.1. **ganāmpulka īpašniekam** – ganāmpulka datu apskatei datubāzē;
  - 9.2. **pārraudzīgam, ekspertam un šķirnes lauksaimniecības dzīvnieku audzētāju organizācijai**, kas atzīta saskaņā ar normatīvajiem aktiem par šķirnes lauksaimniecības dzīvnieku audzētāju organizācijas atbilstības kritērijiem un šķirnes lauksaimniecības dzīvnieku audzētāju organizācijas statusa piešķiršanu, – ganāmpulka pārraudzības datu reģistrēšanai datubāzē.

I. Vispārīgie jautājumi

10. Ganāmpulka īpašnieks sadarbībā ar pārraugu vienojas par ganāmpulka pārraudzības plānu un, to sagatavojot, nosaka:

10.1. ganāmpulka pārraudzības **shēmu**;

10.2. ganāmpulka pārraudzības **uzdevuma saņemšanas veidu**;

10.3. ganāmpulka pārraudzības datu iegūšanas veidu:

10.3.1. **svēršanu** (kilogramos);

10.3.2. krūškurvja apkārtmēra un ķermeņa slīpā garuma **mērīšanu** (centimetros).

I. Vispārīgie jautājumi

11. Datu centrs nodrošina šo noteikumu 9. punktā minētās sistēmas lietotājam iespēju ganāmpulka pārraudzības uzdevumu **lejupielādēt no savas tīmekļvietnes vai saņemt elektroniski vai pa pastu.**
12. Datu centrs nodrošina ganāmpulku ar šādām pārraudzības shēmām:
  - 12.1. **pamatshēmu** – dzīvmasas noteikšanu zīdītājgovju ganāmpulkā;
  - 12.2. **papildshēmām**:
    - 12.2.1. dzīvmasas noteikšanu audzēšanas sezonas beigās;
    - 12.2.2. dzīvmasas noteikšanu ganību novērtēšanai;
  - 12.3. **specializētajām shēmām**:
    - 12.3.1. svēršanu kontrolizaudzēšanā;
    - 12.3.2. svēršanu reģistrētā dzīvnieku tirdzniecības vietā (izsolē, savākšanas centrā, tirgotāja telpās).

II. Pārraudzības datu iegūšana

13. Šo noteikumu 12.1. apakšpunktā minēto pamatshēmu ievieš visos pārraudzībā esošajos gaļas liellopu ganāmpulkos. Pārraugs atbilstoši pamatshēmas pārraudzības uzdevumam iegūst šādus pārraudzības datus:

13.1. **teļa atšķiršanas dzīvmasu** – ne agrāk kā 90 dienu vecumā un ne vēlāk kā 250 dienu vecumā;

13.2. **jaunlopa dzīvmasu gada vecumā** – ne agrāk kā 320 dienu vecumā un ne vēlāk kā 410 dienu vecumā;

13.3. **zīdītājgovs dzīvmasu pēc pirmās un trešās vai ceturtās atnešanās reizes** (šo noteikumu 13.1. apakšpunktā minētā teļa dzīvmasas noteikšanas brīdī).

II. Pārraudzības datu iegūšana

14. Šo noteikumu 12.2. un 12.3. apakšpunktā minēto **papildshēmu un specializēto shēmu ganāmpulka īpašnieks īsteno brīvprātīgi**. Pārraugs atbilstoši izvēlētajai papildshēmai vai specializētajai shēmai iegūst papildu pārraudzības datus.
15. Šo noteikumu 12.3.1. apakšpunktā minēto specializēto shēmu ievieš, lai noteiktu labākos vaislas buļļus ganāmpulku atražošanai. Kontrolizaudzēšanas ilgums vaislas buļļa pēcnācējam ir vismaz 120 dienu. Pārraugs, ievērojot gaļas liellopu ciltsdarba programmā (turpmāk – ciltsdarba programma) norādīto kontrolizaudzēšanas metodiku, iegūst dzīvmasu kontrolizaudzēšanas perioda sākumā un beigās.
16. Šo noteikumu 12.3.2. apakšpunktā minēto specializēto shēmu ievieš, ja pārraudzībā esošos gaļas liellopus realizē reģistrētā dzīvnieku tirdzniecības vietā. Pārraugs reģistrētā dzīvnieku tirdzniecības vietā realizēta gaļas liellopa dzīvmasu un svēršanas datumu reģistrē datubāzē.

II. Pārraudzības datu iegūšana

17. Pārraudzībā esošā gaļas liellopu ganāmpulkā par zīdītājgovīm, kam gaļas šķirņu īpatsvars asinībā sasniedz **vismaz 75 procentus, no kuriem vienas šķirnes asinība sasniedz vismaz 50 procentu, kā arī par specializētajiem gaļas šķirņu vaislas bulliem** papildus šo noteikumu 13. punktā minētajiem pārraudzības datiem saskaņā ar ciltsdarba programmu iegūst:

17.1. eksterjera lineārās vērtēšanas datus:

17.1.1. zīdītājgovīm – pēc pirmās un trešās vai ceturtās atnešanās reizes;

17.1.2. vaislas bulliem – reizi gadā, sākot ar izmantošanu vaislai un beidzot ar triju gadu vecumu;

17.2. datus par temperamentu:

17.2.1. zīdītājgovij – pēc pirmās atnešanās reizes ("L" – līdzsvarota, "T" – tramīga, "A" – agresīva);

17.2.2. vaislas bullim – sākot ar izmantošanu vaislai ("L" – līdzsvarots, "T" – tramīgs, "A" – agresīvs).

II. Pārraudzības datu iegūšana

18. Ja ganāmpulka īpašnieks ir ievedis zīdītājgovis un vaislas bulļus no citas valsts vai iepircis no ganāmpulka, kas nav pārraudzībā, un šīs zīdītājgovis un vaislas bulļi **nav novērtēti šo noteikumu 17.1. apakšpunktā minētajā laikposmā, zīdītājgovs eksterjera lineāro vērtēšanu veic vismaz vienu reizi pēc tuvākās atnešanās, bet vaislas bulļa eksterjera lineāro vērtēšanu – vismaz vienu reizi, kad tiek uzsākta vaislas darbība.**
19. **Šķirnes lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanas saimniecībās**, kas ir atzītas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par šķirnes lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanas saimniecības atbilstības kritērijiem un šķirnes lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanas saimniecības statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtību, kā arī **saimniecībās, kuru gaļas liellopus paredzēts ierakstīt ciltsgrāmatā, pārraudzības datus iegūst, gaļas liellopus sverot** ar verificētiem vidējas vai parastas precizitātes (III vai IIII klases) svāriem. Pārējās saimniecības pārraudzības datu iegūšanai var izmantot arī mērlentes.

II. Pārraudzības datu iegūšana

20. Pārraugs 20 dienu laikā pēc pārraudzības datu iegūšanas tos reģistrē datubāzē. Ja datubāzē nav iespējams reģistrēt pārraudzības datus, pārraugs 20 dienu laikā pēc pārraudzības datu iegūšanas tos augšupielādē datubāzē vai nosūta datu centram pa pastu. Papīra formā iesniegtus pārraudzības datus datu centrs reģistrē datubāzē trīs dienu laikā pēc šīs informācijas saņemšanas.
21. Eksperts gaļas liellopu eksterjera lineārās vērtēšanas datu reģistrēšanai izmanto datu centra eksterjera lineārās vērtēšanas programmatūru un 20 dienu laikā pēc novērtēšanas eksterjera lineārās vērtēšanas datus reģistrē datubāzē.

II. Pārraudzības datu iegūšana

22. Datu centrs nodrošina šādu pārraudzības datu uzskaiti un apstrādi:

22.1. aprēķina dzīvmasas vidējo diennakts pieaugumu (gramos);

22.2. datubāzē koriģē teļa dzīvmasu 200 dienu vecumā un jaunlopa dzīvmasu 365 dienu vecumā;

22.3. aprēķina zīdītājgovju auglības rādītājus (teļu ieguve, teļu saglabāšana, pirmās atnešanās vecums, starpatnešanās periods).

II. Pārraudzības datu iegūšana

23. Datu centrs:

23.1. katru gadu līdz 1. martam sagatavo šo noteikumu II nodaļā minēto pārraudzības datu kopsavilkumu par iepriekšējo pārraudzības gadu un ievieto to savā tīmekļvietnē;

23.2. pārraudzības datiem pievieno:

23.2.1. paziņoto dzīvnieka svaru tā piedzimšanas brīdī saskaņā ar normatīvajiem aktiem par lauksaimniecības un akvakultūras dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanu un lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanu;

23.2.2. no kautuves saņemto informāciju par gaļai realizētiem gaļas liellopiem saskaņā ar normatīvajiem aktiem par dzīvnieku liemeņu klasifikāciju un kārtību, kādā tiek vākta un apkopota informācija par lauksaimniecības produktu cenām un tirdzniecības apjomiem noteiktā pārskata periodā.

III. Pārtrauga tiesības un pienākumi

24. Pārtraugam ir **tiesības** pārbaudīt ganāmpulkā izmantojamo pārtraudzības aprīkojumu.

25. Pārtraugam ir **pienākums**:

25.1. nodrošināt pārtraudzības datu ieguvu un to reģistrēšanu šajos noteikumos noteiktajā kārtībā un termiņā;

25.2. informēt ganāmpulka īpašnieku par gaļas liellopu neatbilstību pārtraudzības nosacījumiem;

25.3. informēt datu centru un Pārtikas un veterināro dienestu, ja pārtraudzība nenotiek atbilstoši šajos noteikumos noteiktajai kārtībai.

III. Eksperta tiesības un pienākumi

26. Ekspertam ir **tiesības** iegūt datu centra tīmekļvietnē informāciju par ganāmpulka gaļas liellopiem, kuriem tiks vērtēts eksterjers.

27. Ekspertam ir **pienākums**:

27.1. veikt eksterjera lineāro vērtēšanu šajos noteikumos noteiktajā kārtībā un iegūto informāciju noteiktā termiņā reģistrēt datubāzē;

27.2. informēt ganāmpulka īpašnieku, datu centru un Pārtikas un veterināro dienestu par gaļas liellopu neatbilstību vērtēšanas nosacījumiem.

III. Ganāmpulka īpašnieka tiesības un pienākumi

28. Ganāmpulka īpašniekam ir **tiesības**:

28.1. saņemt pārrauga un eksperta konsultācijas jautājumos, kas saistīti ar gaļas liellopu pārraudzību un eksterjera lineāro vērtēšanu;

28.2. saņemt no datu centra informāciju par pārraudzības rezultātiem;

28.3. vienoties ar pārraugu par pārraudzību, ja ganāmpulka īpašnieks savā ganāmpulkā pats neveic pārraudzību.

29. Ganāmpulka īpašniekam ir **pienākums**:

29.1. grupēt šo noteikumu 13.1. un 13.2. apakšpunktā minētos gaļas liellopus, veidojot vienaudžu grupas ar vecuma starpību līdz 90 dienām, kā arī nodrošināt, lai pārraudzības datu ieguves laikā tie nevarētu pārvietoties;

29.2. nodrošināt pārraugu un ekspertu ar pārraudzībai nepieciešamo inventāru un aprīkojumu;

29.3. nodrošināt šo noteikumu 17. punktā minētajām prasībām atbilstošo gaļas liellopu eksterjera lineāro vērtēšanu;

29.4. iesniegt datu centrā un Pārtikas un veterinārajā dienestā ziņojumu par pārkāpumiem pārraudzības darbā.

IV. Noslēguma jautājumi

30. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2011. gada 5. jūlija noteikumus Nr. 538 "Gaļas liellopu pārraudzības kārtība" (Latvijas Vēstnesis, 2011, 105. nr.).
31. Šo noteikumu 19. punktā minētā prasība par verificētu vidējas vai parastas precizitātes (III vai IIII klases) svaru izmantošanu neattiecas uz svāriem, kas ganāmpulka pārraudzībai iegādāti līdz 2008. gada 31. jūlijam. Šos svarus reizi divos gados kalibrē.
32. **No 2020. gada 1. janvāra pārraudzībā esošos ganāmpulkos gaļas liellopus sver** ar verificētiem vidējas vai parastas precizitātes (III vai IIII klases) svāriem.